

AGNI

Nr 200 - årg. 51 - Nr 3 - Hösten 2002

Minnen och reflektioner

Någon gång i tidigt 1960-tal hamnade en utmärklad nittonårig nordafrikan i Sverige. Han kom från ett kaotiskt Algeriet som ännu inte hämtat sig från det åtta år långa krig som nyss slutat med landets frigörelse från Frankrike. Hit hade han kommit alldeles på egen hand för att studera och bli en som kunde tjäna sitt hemland. Han var vilsen i ett främmande land, ensam och hade ett sorgligt litet kapital med tanke på det projekt han förelagt sig. Därtill var han utmärklad och hade problem med sina ögon. Flera årtionden senare berättade han för mig hur han på tåget mellan Malmö och

Stockholm hade fått tips om ett "internationellt ställe" söder om Stockholm där man kanske kunde vara honom till hjälp.

Han lyckades leta sig dit med hjälp av en vägbeskrivning på en papperslapp och fann en plats som var mycket sällsam men fylld av välviliga människor. Han skrattade varmt när han nu, långt efteråt, berättade om den märkvärdiga anläggning han kommit till. Han togs väl om hand och när han några veckor senare for vidare till Uppsala var det med värdefull information och ökad självtillit. När han beskrev platsen insåg jag att det knappast kun-

de vara något annat än den gamla Örjansgården i Rönninge han råkat komma till.

Vad hände sedan med denne unge man? Ja, det dåtida Sverige tog emot honom väl. Han blev student i Uppsala med svenskt stipendium, lärde sig vårt språk perfekt och avlade i sinom tid en mycket rejäl akademisk examen i samhällsvetenskaper och ekonomi. Han återvände sex år senare till sitt hemland och blev efter ytterligare några år sitt lands tjänare på mycket hög internationell nivå. Han har fört både sitt eget lands och hela tredje världens talan i ekonomiska frågor i FN:s organ. Vår algeriske vän kom

också att tillhöra de grupper i Algeriet som – hittills dock med ringa framgång – sökt hindra det fruktansvärda kaos som på nytt vältrat sig över hans land under det senaste årtiondet.

Exemplet visar både vad vänligt mottagande i den rätta stunden och hjälp till studier kan åstadkomma i en människas liv. De kan avsätta spår i historien. När jag tänker på det nutida Agnis insatser för att hjälpa fattiga ungdomar i Centralamerika till högre studier, anar jag att denna sådd kan bära god frukt i kommande år. Redan finns ju många tecken på att våra investeringar i utbildning för indianska pojkar och flickor i Guatemala är ett av föreningens mest framgångsrika projekt.

Men låt mig återvända till vår algerier och samtidigt ta upp ett nytt tema. För några år sedan presiderade jag vid ett seminarium i Lund, där syftet var att precisera de obalanser som råder i relationen i-land och u-land. Den algeriske samhällsvetaren och ekonomen var en av de inbjudna föreläsarna. Jag minns att han öppnade ett intressant historiskt perspektiv i sitt föredrag. Han menade att det gamla

romerska rikets "limes-politik" var början till slutet för imperiet. När ett stort välde bygger in sig själv inom befästningsvallar som stänger "barbarerna" ute inleds samtidigt en stagnationsprocess som kan leda till imperiets egen förkvävning. En sådan utestängning av de andra (och instängning av sig själv) brukar heller inte hålla särskilt länge. Redan när ett samhälle börjar bygga murarna eller rulla ut taggtrådsnettorna är historiska krafter i rörelse som kommer att riva ner dessa hinder inom en eller två generationer.

Man kan prova att se på det nutida Europa i detta perspektiv. Här har många murar fallit. Stater som bekämpat varandra i krig under tusen år har funnit sina gemensamma intressen och nästan suddat ut gränserna mellan sig. Samtidigt finns risken att den stora enheten, EU, genom sin närmast vanvetliga jordbrukspolitik och sina handelshinder mot tredje världen försöker resa lika höga murar som förr även om de flyttats ut ett stycke. Den hårdnande flyktingpolitiken kan också den vara uttryck för en "limes-politik" som i ett längre perspektiv är dömd

att misslyckas. Faktiskt behöver vi som är innanför och de som är utanför varandra, även om det tar sin tid att inse sådana fakta.

Historien är aldrig förprogrammerad. Varje generation står inför svåra utmaningar och problem men det finns alltid möjlighet att hantera problemen på ett någorlunda framsynt sätt.

Nödvändiga förändringar måste inte komma först efter fruktansvärda turbulenser, terror och krig. Det finns andra vägar in i framtiden, och förnuftsvarelsen inom oss *kan* övervinna tanklösa revirinstinker eller den girighet som lurar visheten. Denna andliga seger är aldrig lättvunnen men hör heller aldrig till det omöjliga.

Denna förhoppningsfulla inställning hade också vår algeriske vän när han höll sitt föredrag i Lund och när han såg tillbaka på vad vårt svenska samhälle en gång betydde i hans liv.

Bo Nylund